

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Septuagesimum Primum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 3 Appellatio nec specialis nec generalis non valet nisi sit exposita causa.
- 4 Appellans de iure canonico pœna extrinseca, non est puniendus.
- 5 Appellantis pœna de libris quinquaginta auri est, quando quis calumniosè se appellauerit.
- 6 Appellantis pœna de iure civili temere est de libris viginti argenti.
- 7 Appellantis pœna de iure canonico est nisi in expensis.
- 8 Appellantis pœna de iure canonico est arbitraria.
- 9 Calumniæ delictum non debet remanere impunitum.
- 10 Appellatio regulariter est permisa nisi reperiat prohibita.
- 11 Appellatio est prohibita in triginta septem casibus, & quod beneficium prestat.

Septuagesimum Primum Privilegium.

- 1 **E**CCLĒSIA gaudet privilegio, ꝑ quod appellatio generalis respectu causæ non valet. Nam quidam abbas fuit, qui se appellavit ab Archiepiscopo super omni causa, quæ contra ipsum moveri posset. Unde Papa requisitus, quid iuris? Respondet, quod talis appellatio non valet, capitu. inter cætera de appella. Quare autem talis appellatio generalis non admittatur, ratio decisionis esse potest.
- 2 Si appellatio impedit effectum rei iudicatæ, & si est remedium contra sententiam. Non debet igitur admitti ubi non extaret declaratum, cum non entis nullæ sint qualitates. Nam appellatio non est admissibilis nisi ab instante grauamine, uel comminatione, cap. cum causam cap. cum cessante. cap. ut debitus. c. dilecto de appell. ꝑ Generalis appellatio non valet, nec specialis nisi cā. pbabilis sit exposita, & ita valet in specie, l. si vnus s. pacta, & s. illud. ff. pact. A futuro grauamine non appellatur sed bene a grauamine comminato, & illato. Hic animaduertendum, quod tria sunt in præsentī, capitu. consideranda. Primo, quod respectu causæ generalis appellatio non valet. Secundo quod appellans redarguitur. Tertio quod appellatio repellitur. Hinc inferē, ꝑ appellās de iure canonico pœna extrinseca non est puniendus, secus aut de iure civili, vt in l. a proconsulib. C. de procur. & in l. ab executore. C. quo. appella. non recip. ubi pœna

pœna infamiae notatur verum, & ius canonicum idem videtur
 sentire quorum ius civile sentit, quod sit puniendus, glo. in c.
 5 ad Romanam 2. q. 7. il primo, & † pœna appellantis frustratorie
 est, vt ibi dicitur de libris quinquaginta auri. Quæ quidem pœ-
 na habet locum, quando quis se calumniosè appellauerit, pro-
 positum in prædicto allegato cap. inter cætera in quo habetur
 quod generalis appellatio non admittitur. Modo videtur in c.
 consuluit el secundo, eo. titu. aliud contrarium, quod immo ap-
 pellatio generalis est admittenda, adeò quod hæc capitula con-
 trariantur. Sed hoc non verificatur, quia cõcordantur. Nam in
 primo ca. loquitur de omni grauamine, quod contingere pos-
 set. In hoc enim secundo, cap. consuluit loquitur de omni gra-
 uamine, quod ex una causa sibi inferri possit, & ita hæc de-
 creta ad concordiam reducuntur. Ita igitur, & pœnæ propter
 interpositam appellationem sunt distinguendæ, & affigendæ in
 6 suis locis. Ideò ita distinguendum arbitror. † Quod aut quis
 temerè, aut importunè appellauit, & punitur de iure civili, vt
 in l. quisquis. C. quo. appella. non recip. & est pœna librarum
 20. argenti multandus, dummodo calumniosè non se appella-
 7 uerit. † Sed de iure canonico talis appellans non punitur nisi
 in expensis. Sed si non est soluendo potest puniri in corpore, ca.
 reprehensibilis de appella. & in capit. finem litibus de dolo, &
 contuma. Alia etiam pœna extrinseca puniri poterit si iudici
 visum fuerit, argum. in cap. frequens de restitu. spolia. lib. 6. &
 l. nõ ignorat, C. de fruc. & lit. exp. Aut quis calumniosè appella-
 uit, & tunc in præsumpta calumnia dicendū, vt supra. Nã eo ipso
 q̄ appellans succumbit, præsumitur calumniatus, ut probatur,
 in c. 1. de elec. lib. 6. & bene probat ille tex. quod de iure cano-
 nico non habent locum pœnæ legales. Nam pro præsumpta ca-
 lumnia imponitur alia pœna, & in certo casu tantum, scilicet
 cum quis deficit in probando, quod obicit in personam electi.
 Aut quis conuincitur de calumnia ex perspicuis coniecturis,
 seu iudiciis. Vel quod eam contemptus appellauerit, & tunc
 8 puniri debet, † de iure canonico, pœna tamen arbitraria, cap.
 9 cum parati de appell. † Nam calumniæ delictum non debet
 remanere impunitum, etiam de iure canonico, vt de calum.
 per totum, sed de iure civili seruantur leges allegatæ. Sed videa-
 mus an appellatio sit semper aut quando admittenda: Et dicen-
 10 dum est, † quod appellatio regulariter est permissa, nisi repe-
 riatur prohibita, gl. in ver. restituitur, & Docto. in l. qui restituere.

re. ff. de re. uend. l. in maioribus, & ibi Bar. C. de appella. glo. in
1. auth. de ind. & plenius in Specu. de appella. §. in quibus, † ubi
ponit 37. casus in quibus est prohibita appellatio. Specul. in §.
postquam eo. titu. in princ. in uerfi. & quidem ponit regulam,
quod regulariter est permiffa. Paris. de Put. in trac. de find. in c.
de officiis find. in uer. appellatio Bar. Soc. in conf. 95. incipiēte
circa 1. ver. sed præmissis non obftatib. & in conf. 100. inci. in cā
interpellationis uerfi. secundum est in 2. parte. Hinc infertur, q̄
quando sumus in appellatione permiffa, tam appellans, quam
appellatus potest allegare, & producere in causa appellationis
non allegata, uel producta in causa principali, l. per hanc. C. de
tēpo. appellat. & per Fely. in cap. prudentiam in 1. colum. uerfi.
glo. 1. de mutu. petitio. quod uerum est. Primo si deducenda tā-
gant deducta in causa principali de cuius ualiditate fuerit du-
bitatum. Secundo uerum quando in causa principali non po-
tuerunt produci, quæ de nouo sunt producenda, non tamen
fuerunt omiffa causa iudicii dilatandi. Tertio uerum nisi iudex
requirat, quia sententiam suam non potest iustificare in causa
appellationis. Innoc. in cap. cum clamor de testam. Quarto ue-
rum in appellatione à diffinitiuā, secus interlocutoria. In Clem.
appellanti, l. ait prætor de appella. & ibi Bar. in l. 3. ff. de minori-
bus, colum. 1. uerfi. Tertio est notandum, & in l. arbitrio. ff. de ap-
pella. recip. in 2. colum. Doct. in d. l. per hanc C. de tempo. ap-
pel. quod uerum nisi interlocutoria sit lata contra absentem, d.
l. ait prætor. Itē uerū nisi iudex noluerit audire probationes, &
allegationes appellantis ab interlocutoria, l. ait prætor §. quid
tamen. ff. de minor. cap. interposita de appella. Itē, n. uerum nisi
esset talis interlocutoria, cuius grauamen non possit reparari
per appellationem à diffinitiuā. Doct. in d. l. per hanc. Item ue-
rum nisi interlocutoria à qua appellatur habeat uim diffinitiu-
uā, quia tunc appellatio potest iustificari, etiam ex aliis causis,
quam ex primis, secundum Dominos de Rota in decis. 494. Itē
uerum quando directo appellatur ab interlocutoria, quia tunc
causa non deducta in principali non potest deduci in appella-
tione. Secus si indirecte, ut quia appellatur a diffinitiuā, & in cō-
sequentiam uertitur grauamen illarum in interlocutoria, quia
tunc causa non deducta in causa principali, potest deduci in
causa appellationis Bald. in l. generaliter. §. sed iuramento in 1.
colum. C. de rebus cred. Inno. in cap. quo ad consultationem in
in 2. colum. super glo. in uer. iudicare de re iudica. Item quinto
uerum

verum ubi exceptio, vel allegatio oriretur ex facto aduersarii, l. tale §. quæ prouocauit. ff. de pact. Sexto possunt produci etiam noua capitula, Doc. in d. l. per hanc. Septimo possunt mutari in eâ appellationis positiones factæ in prima causa post lit. contestatam. Octauo potest Iudex appellationis punire testes, qui in causa principali falsum deposuerunt. Bald. in cap. i. 4. colum. ver. extra quæro in tit. si int. dom. & vafal. l. foria. Nono potest verbum dubium prolatum in causa principali declarari in causa appellationis, Bald. in idem Pomponius. §. plures. ff. de re. vèdi. Decimo possunt testes producti in causa principali: publicari in causa appellationis. Bald. in titu. de pac. constantie. §. in causis in 2. colum. ver. acta autem, & in l. prolatam. C. de sent. Undecimo potest positio, & cõfessio erronea reuocari in causa appellationis, Bald. in l. edita 37. colum. C. de edend. Duodecimo compensatio potest opponi in causa appellationis, Specu. de appella. §. pen. Tertiodecimo exceptio falsi tutoris exclusa in prima causa potest iterum opponi causa appellationis ad quam cautio non extenditur, Spe. de tut. vers. consuluit. Quartodecimo uerum est, etiam in reo, qui producit non producta, Spe. de appel. uero non propositum. Itẽ opponi non opposita, Specul. de procur. §. i. vers. quid si procurator. Quinto decimo uerum etiam in curia Romana in qua omnia possunt denuõ actuari, & suppleri, Specu. de appel. vers. quando causa. Item op ponit non opposita, Specu. de procura. §. i. vers. quid si procura tor. Sextodecimo defensio probata per unum testem in causa principali potest probari in causa appellationis, cap. cum Iu. & Doc. ibi de re. iud. ubi dicitur. Semiplena probatio suppletur in causa appellationis, Spec. de appe. vers. casus talis est ubi etiam dicit, quod si in prima causa produxi duos testes, quorum vnus probauerit, alter non potest, tertius produci in causa appellationis, qui probet plene, Inno. in c. cum clamor de test. & cap. ex tenore, & cap. cum in tua eo. tit. quod ad confirmationem prioris p̄bationis possunt noui testes induci post didicita testinca ta, & sic super eisdem. Decimosextimo bonafides, & titulus alle gare, & produci possunt in causa appellationis Bald. in d. l. per hanc. Decimo octauo possessio aduersari potest probari in causa appellationis Bal. in d. l. per hanc in 7. colum. in fin. Decimono no accusator potest se subscribere ad penã talionis in causa ap pellationis Bal. in d. l. per hanc in 4. col. Vigesimo hæres audi tur in causa appellationis, opponens ex persona defuncti Bal.

ibi-

ibidem in col. 7. vers. pone hic decessit. Vigesimo primo Procurator producit mandatum non productum in causa principali, Cyn. Bal. in d. l. per hanc in ult. colum. vers. quærit. Vigesimo secundo novi testes produci possunt in causa appellationis, si alii producti in causa principali dixerunt non recordari, uel nihil scire. An autem novi testes possint produci in causa appellationis? Cyn. & Bar. in d. l. per hanc. Vigesimo tertio in causa appellationis potest fieri reconuentio, secundum Doct. post Cyn. in Auth. & consequenter, C. de sent. Vigesimo quarto exceptio peremptoria ignorâter omissa in cã principali pôt opponi, in cã appellationis, nō si per dolū secundum But. in c. inter monasteriū in 6. col. Sed nota de re iud. Secus tamē est in dilatoria omissa in cã principali. Quia non potest opponi in causa appellationis, l. ita demum. C. de procur. Vigesimo quinto appellas, uel appellatus producit in causa appellationis, etiam si in cã principali fuit statutus terminus à lege, uel a Iudice ad probandum, uel producendum, Innoc. in capitu. cum uenisset in gl. sua in vers. renunciatum de test. Vigesimo sexto, si in cã principali est allegata una causa, nō potest in causa appellationis probari alia cã nisi primo fuerit actum simpliciter non expressa aliqua cã. Bal. in Margarita articuli uers. penu. Item 27. d. l. per hanc procedit nisi in prima causa sit renunciatum specialiter super certo articulo, quia super eodem in causa appellationis nō potest aliquid probari. Inn. in c. cum uenisset in gl. in uers. renunciatum de test. Vigesimo octauo pôt denuntiatio litis motæ fieri uenditori, et in cã appellationis, quæ uertit de euiçtione, l. si rem. §. quolibet tempore uers. præsumitur & uers. item quid. ff. de euiçt. Vigesimo nono potest allegari in cã appellationis causa recusati iuramenti, l. generaliter. §. sed iuramento & ibi Barto. in uer. nota. ex hac, l. C. de reb. cred. Non tamen opponitur exceptio dolo factis, quæ fuerit omissa in causa principali, secundum Bald. in d. l. Per hanc dubitari potest, nec etiam reconuentio fieri potest, secundum Bald. ibidem colum. ult. uersic. extra quæritur nec compromissum peti, Pau. de Cast. in consil. 63. Nec exceptiones contra personam omisæ in causa principali possunt opponi in causa appellationis, Pau. de Cast. in consil. 63. Bald. in d. l. per hanc, sed instrumentum pacis produci potest, licet ex forma statuti produci debuerit ante sententiam, in causa principali. Item potest probari quod de nouo superuenit, etiam stante statuto in contrarium, quod iudicetur exprimis actis

Bal. in l. inuitus in 3. col. ver. consuluit, C. de procurat. Felyn. in cap. prudentiam in col. 1. in ver. in gl. de mutui petition. Stantibus, his quærendum puto, quid si appellatio interponitur alteri nativè respectu iudicium, nunquid valeat? Gl. in ca. is cui de offic. deleg. lib. 6. & ibi Io. And. quòd de iure civili possit talis appellatio tollerari. Quia ex quo illo iure iudex est certus, & non potest inducere obscuritatem. Sed de iure canonico còcludit, quòd non ualeret cum possit appellari omisso medio, ut habetur apud Dominos de Rota, decis. 202. ubi dictum Io. And. dicentis quòd aduersarius poterit in prosecutione certificare appellatum. Vnde dici potest, quòd aut est talis alternatiua, quæ non habet inducere incertitudinem, puta quia appellat ad iudicem competentem, vel incompetentem, & tunc idem dicendum, quòd de iure civili. Nam illa pars repellit iudicem incompetentem. Aut posset ad utrūque appellare, & tunc si iusta causa illum excusat in discernendo, quis sit competens puto appellationem ualere, argum. eorum quæ not. per Inn. in cap. constitutus de in integr. rest. & in l. 1. ff. quor. legat. & in cap. 1. de postul. prælat. lib. 6. cessante iusta causa. Opinio Ioan. Andr. est tenenda. Ex prædictis discussis in præsentī materia habes in specie generalem appellationem respectu causæ non ualere. Et appellantem redarguendum. Et appellationem repellendam; & quod beneficium præstat appellatio.

S V M M A R I U M.

- 1 Contra peregrinantem, seu proficiscentem ad Papam non est aliquid in nouandum.
- 2 Peregrinantes ad Papam cum omnibus rebus suis sub protectione apostolica debent esse securi.
- 3 Fugiens ex carceribus habetur pro confesso.
- 4 Sententia contra absentem quomodo habebit effectum?
- 5 Fugiens ex carceribus ad superiorem est securus.
- 6 Bona Ecclesiastica, & temporalia præbyteri proficentis Romam gaudet privilegio restitutionis.
- 7 Privilegium tributum rebus Ecclesiasticis recipit extensionem ad bona temporalia.
- 8 Privilegium restitutionis habet locum si præbyteri accessissent Romam tam pro uisitatione sanctorum corporum quam pro obtinenda gratia à summo Pontifice.

9. Clerici an possint peregrinari sine licentia suorum praelatorum?
10. Papa non concedit literas laico contra laicum.
11. Iudex secularis non potest inhibere laico ne respondeat coram Ecclesiastico.

Septuagesimum Secundum Privilegium.

1. **E**CCLESIA gaudet privilegio, quod ꝑ contra peregrinantem, seu proficiscentem ad Papam non est aliquid innouandum. Nam si quidam presbyter uellet ire ad Romanam curiam causa peregrinationis res suas, & Ecclesie sue non posuit sub protectione Papae. Et post iter arreptum, res predictas aduersarij abstulerunt. Vnde conquestus cum Papa. Ait Papa. Licet presbyter non posuerit res suas, & Ecclesie sub protectione ipsius, ex quo hi qui ad ipsum accedunt cum rebus suis debent esse securi. Ideo mandat quibusdam quatenus quicquid ei presbytero ablatum fuerit, post arreptum iter restituatur, cap. 1. de cleric. peregrin. Ratio autem decisionis fuit haec. ꝑ Quia peregrinantes ad Papam cum omnibus rebus suis sub protectione apostolica debent esse securi. Immo et si fugeret quis ex carceribus, & ad iudicem superiorem arripit iter, ut audiatur in causa sua pro iustitia, accessus ille loco appellationis habetur, secundum Host. in capitu. ut debitus de appel. per quo Ba'd. dixit esse tex. in l. sed si per praetorem, §. si. ff. ex quibus caus. maio. & per Bar. in l. i. §. si quis ipsi praetori. ff. de oper. nou. nunt. ꝑ Nam qui fugit ex carceribus habetur pro confesso crimen illud, pro quo fuit detentus, uel arrestatus in palatio, vel ciuitate de mandato Iudicis, l. in eos. ff. de custo. reor. Adeo, quod Iudex contra illum fugientem poterit ferre sententiam, ac si fuisset uere in iudicio confessus, ut sequi possit confessionis effectus. Est tex. in l. si apparitor. C. de coartal. l. i. ꝑ Sed si est absens quomodo sententia habebit effectum, cum absens in criminibus damnari lex uetat. l. absentem. ff. de pen. Vnde intelligitur, quod habeat effectum, eo modo quo de iure haberi potest, satis est. ꝑ Quod sicut fugiens ex carceribus ad superiorē est securus. Quia non potest puniri ex quo extiterit ex arrepta fuga confessus, sed habetur eius accessus loco appellationis: multo fortius securus esse debet cum rebus suis